

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 7. júna 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 — Určenie členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov — Článok 12 — Vydávanie povolení na pobyt alebo víz — Článok 27 — Opravné prostriedky — Rozsah súdneho preskúmania“

Vo veci C-63/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Rechtbank Den Haag (Súd v Haagu, Holandsko) z 2. februára 2015 a doručený Súdnemu dvoru 12. februára 2015, ktorý súvisí s konaním:

Mehrdad Ghezelbash

proti

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda A. Tizzano, predsedovia komôr R. Silva de Lapuerta, L. Bay Larsen (spravodajca), J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadžiev, C. Toader, D. Šváby a F. Biltgen, sudcovia J.-C. Bonichot, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda a S. Rodin,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. decembra 2015,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- M. Ghezelbash, v zastúpení: Y. G. F. M. Coenders, P. J. Schüller a A. Eikelboom, advocaten,
- holandská vláda, v zastúpení: K. Bulterman, H. Stergiou a B. Koopman, splnomocnené zástupkyne,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: M. Michelogiannaki, splnomocnená zástupkyňa,
- francúzska vláda, v zastúpení: F. X. Bréchet a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

- švédska vláda, v zastúpení: A. Falk, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande, R. Troosters a K. Simonsson, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 17. marca 2016,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 27 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Mehrdadom Ghezelbashom, iránskym štátnym príslušníkom, a Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Štátny tajomník pre bezpečnosť a spravodlivosť, Holandsko) (ďalej len „štátny tajomník“), vo veci rozhodnutia tohto posledného uvedeného orgánu o zamietnutí žiadosti o udelenie povolenia na dočasný pobyt, ktorú podal pán Ghezelbash, z titulu práva na azyl.

Právny rámec

Nariadenie (ES) č. 343/2003

- 3 Článok 19 ods. 1 a 2 nariadenia Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109), stanovuje:

„1. Keď dožiadaný členský štát akceptuje, že má prevziať žiadateľa, členský štát, v ktorom bola podaná žiadosť o azyl, oznámi žiadateľovi rozhodnutie o tom, že neposúdi žiadosť a o povinnosti odovzdať žiadateľa do zodpovedného štátu.

2. V rozhodnutí uvedenom v ods. 1 sa uvedú dôvody, na ktorých sa zakladá. ... Odvolaním ani preskúmaním tohto rozhodnutia sa nepozastaví vykonávanie odovzdania, iba ak súdy alebo príslušné orgány takto rozhodnú v každom jednotlivom prípade, ak to vnútroštátne právne predpisy umožňujú.“

Nariadenie č. 604/2013

- 4 Odôvodnenia 1, 4, 5, 9, 19 a 40 nariadenia č. 604/2013 stanovujú:

„(1) Nariadenie [č. 343/2003]... by sa malo podstatným spôsobom zmeniť a doplniť. ...

...

- (4) V záveroch z [Európskej rady na jej mimoriadnom zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999] sa takisto konštatuje, že spoločný európsky azylový systém by mal zahŕňať z krátkodobého hľadiska jasnú a uplatniteľnú metódu na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl.
- (5) Takáto metóda by mala byť založená na objektívnych a spravodlivých kritériách ako pre členské štáty, tak aj pre dotknuté osoby. Mala by umožniť najmä rýchle určenie zodpovedného členského štátu, aby bol zaručený efektívny prístup k postupom na udelenie medzinárodnej ochrany a aby nebolo ohrozené rýchle vybavovanie žiadostí o medzinárodnú ochranu.

...

- (9) Vzhľadom na výsledky uskutočneného hodnotenia implementácie nástrojov prvej etapy je v tejto fáze vhodné potvrdiť zásady, z ktorých vychádza nariadenie [č. 343/2003], a zároveň vzhľadom na nadobudnuté skúsenosti uskutočniť nevyhnutné vylepšenia, aby sa zvýšila účinnosť dublinského systému a posilnila ochrana poskytovaná žiadateľom v rámci tohto systému. ...

...

- (19) S cieľom zaručiť účinnú ochranu práv dotknutých osôb by sa mali v súvislosti s rozhodnutiami o odovzdaní do zodpovedného členského štátu stanoviť právne záruky a právo na účinný prostriedok nápravy predovšetkým v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie. S cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy voči takýmto rozhodnutiam zahŕňať preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia, ako aj právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva.

...

- (40) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to stanovenie kritérií a mechanizmov na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej v jednom z členských štátov štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale s ohľadom na rozsah a účinky tohto nariadenia ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 [ZEÚ]. ...“

5 Článok 3 ods. 1 a 2 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný.

2. Keď nie je možné určiť žiaden zodpovedný členský štát na základe kritérií uvedených v tomto nariadení, je za jej posúdenie zodpovedný prvý členský štát, v ktorom bola žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná.

Ak nie je možné odovzdať žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, pretože sa zo závažných dôvodov možno domnievať, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov existujú v danom členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv Európskej únie, členský štát uskutočňujúci proces určovania zodpovedného členského štátu pokračuje v posudzovaní kritérií stanovených v kapitole III s cieľom zistiť, či iný členský štát nemôže byť určený ako zodpovedný.

Ak nemožno vykonať odovzdanie podľa tohto odseku do žiadneho členského štátu určeného na základe kritérií stanovených v kapitole III alebo do prvého členského štátu, v ktorom bola podaná žiadosť, stane sa zodpovedným členským štátom členský štát, ktorý uskutočňuje proces určovania zodpovedného členského štátu.“

6 Článok 4 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 20 ods. 2 v členskom štáte jeho príslušné orgány informujú žiadateľa o uplatňovaní tohto nariadenia, a to najmä o:

...

- b) kritériách, na základe ktorých sa určuje zodpovedný členský štát, o hierarchii takýchto kritérií v jednotlivých štádiách konania a ich trvaní, ako aj o tom, že podanie žiadosti o medzinárodnú ochranu v jednom členskom štáte môže viesť k tomu, že podľa tohto nariadenia sa stane zodpovedným iný členský štát [tento členský štát – *neoficiálny preklad*], hoci takáto zodpovednosť nevyplýva z týchto kritérií;
- c) osobnom pohovore podľa článku 5 a o možnosti predloženia informácií týkajúcich sa prítomnosti rodinných príslušníkov, príbuzných alebo iných osôb blízkych rodine v členských štátoch vrátane spôsobov, ktorými môže žiadateľ tieto informácie predložiť;
- d) možnosti napadnúť rozhodnutie o odovzdaní, a prípadne o možnosti požiadať o odloženie odovzdania;

...“

7 Článok 5 ods. 1 až 3 a ods. 6 toho istého nariadenia znie:

„1. Na uláhčenie procesu určovania zodpovedného členského štátu, členský štát, ktorý uskutočňuje tento proces, vykoná osobný pohovor so žiadateľom. Tento osobný pohovor má zároveň žiadateľovi umožniť správne pochopiť informácie, ktoré sa mu poskytli podľa článku 4.

2. Od osobného pohovoru možno upustiť, ak:

- a) je žiadateľ na úteku alebo
- b) potom ako sa mu poskytli informácie uvedené v článku 4, žiadateľ už iným spôsobom poskytol informácie dôležité pre určenie zodpovedného členského štátu. Členský štát, ktorý upustí od osobného pohovoru, umožní žiadateľovi predložiť všetky ďalšie informácie potrebné na riadne určenie zodpovedného členského štátu pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní žiadateľa zodpovednému členskému štátu podľa článku 26 ods. 1.

3. Osobný pohovor sa uskutoční včas, vždy však pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní žiadateľa do zodpovedného členského štátu podľa článku 26 ods. 1.

...

6. Členský štát, ktorý vykonáva osobný pohovor, vypracuje jeho písomné zhrnutie, ktoré obsahuje aspoň hlavné informácie, ktoré žiadateľ poskytol počas pohovoru. Toto zhrnutie môže mať formu správy alebo štandardného tlačiva. Členské štáty zabezpečia, aby mal žiadateľ a/alebo právny poradca alebo iný poradca, ktorý žiadateľa zastupuje, k zhrnutiu včas prístup.“

8 Kapitola III nariadenia č. 604/2013 uvádza zoznam objektívnych a hierarchicky usporiadaných kritérií na určenie zodpovedného členského štátu v zmysle článku 3 ods. 1 tohto nariadenia.

9 Článok 7 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu sa použijú v takom poradí, v akom sú stanovené v tejto kapitole.“

10 Článok 12 ods. 1 a 4 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Ak je žiadateľ držiteľom platného povolenia na pobyt, je za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu zodpovedný ten členský štát, ktorý vydal toto povolenie.

...

4. Ak je žiadateľ držiteľom iba jedného alebo niekoľkých povolení na pobyt, ktorých platnosť sa skončila pred menej ako dvoma rokmi, alebo jedného alebo niekoľkých víz, ktorých platnosť sa skončila pred menej ako šiestimi mesiacmi a ktoré mu skutočne umožnili vstup na územie členského štátu, uplatňujú sa odseky 1, 2 a 3 dovtedy, kým žiadateľ neopustí územia členských štátov.

...“

11 Kapitola IV toho istého nariadenia stanovuje pravidlá o závislých osobách a ustanoveniach o práve vlastného uváženia.

12 Článok 21 nariadenia č. 604/2013 znie:

„1. Ak členský štát, ktorému bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu, považuje iný členský štát za zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti, môže čo najrýchlejšie a v každom prípade do troch mesiacov odo dňa podania žiadosti v zmysle článku 20 ods. 2 dožiadať tento iný členský štát, aby prevzal žiadateľa.

...

3. V prípadoch uvedených v odsekoch 1 a 2 sa dožiadanie o prevzatie iným členským štátom podá na štandardnom tlačive a obsahuje dôkazy alebo indície, ktoré sú opísané v dvoch zoznamoch uvedených v článku 22 ods. 3, a/alebo relevantné časti z vyhlásenia žiadateľa, ktoré orgánom dožiadanej štátu umožnia overiť, či je zodpovedný na základe kritérií stanovených v tomto nariadení.

...“

13 Článok 22 ods. 2 až 5 tohto nariadenia stanovuje:

„2. V postupe na určenie zodpovedného členského štátu sa použijú dôkazné prostriedky a indície.

...

4. Požiadavka dôkazu by nemala prekročiť rámec toho, čo je potrebné pre náležité uplatňovanie tohto nariadenia.

5. Ak neexistuje žiaden formálny dôkaz, dožiadaný členský štát uzná svoju zodpovednosť, ak sú indície logické, overiteľné a dostatočne podrobné na ustanovenie zodpovednosti.“

14 Článok 26 uvedeného nariadenia uvádza:

„1. Keď dožiadaný členský štát akceptuje, že má prevziať alebo prijať späť žiadateľa..., žiadajúci členský štát oznámi dotknutej osobe rozhodnutie o jej odovzdaní do zodpovedného členského štátu a v príslušných prípadoch aj rozhodnutie neposudzovať jej žiadosť o medzinárodnú ochranu. ...

2. V rozhodnutí uvedenom v odseku 1 sa uvedú informácie o dostupných opravných prostriedkoch vrátane prípadného práva požiadať o odkladný účinok a o lehotách, v ktorých sa tieto prostriedky uplatňujú a na uskutočnenie odovzdania...

Členské štáty zabezpečia, aby sa dotknutej osobe spolu s rozhodnutím uvedeným v odseku 1 poskytli informácie o osobách alebo subjektoch, ktoré môžu danej osobe poskytnúť právnu pomoc, ak neboli tieto informácie poskytnuté už skôr.

3. Ak dotknutej osobe nepomáha ani ju nezastupuje právny zástupca alebo iný poradca, členské štáty ju informujú o hlavných častiach rozhodnutia, pričom vždy uvedú informácie o dostupných právnych opravných prostriedkoch a lehotách, v ktorých sa tieto prostriedky uplatňujú, a to v jazyku, ktorému dotknutá osoba rozumie alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumie.“

15 Článok 27 toho istého nariadenia znie:

„1. Žiadateľ... má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.

2. Členské štáty stanovujú primeranú lehotu, v rámci ktorej môže dotknutá osoba uplatniť svoje právo na účinný opravný prostriedok podľa odseku 1.

3. Na účely odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo jeho preskúmania členské štáty vo svojom vnútroštátnom práve stanovujú, že:

a) na základe odvolania alebo preskúmania získava dotknutá osoba právo zotrvať na území daného členského štátu až do prijatia rozhodnutia vo veci odvolania alebo preskúmania, alebo

b) odovzdanie sa automaticky odkladá a tento odklad zanikne po určitom primeranom období, počas ktorého má súd po podrobnom a prísnom preskúmaní rozhodnúť o tom, či má odvolanie alebo preskúmanie odkladný účinok, alebo

c) dotknutá osoba môže v primeranej lehote požiadať súd o odklad výkonu rozhodnutia o odovzdaní do prijatia rozhodnutia vo veci jej odvolania alebo preskúmania. Členské štáty zabezpečia, aby bol k dispozícii účinný opravný prostriedok, a to odkladom odovzdania do prijatia rozhodnutia o prvej žiadosti o odklad. Každé rozhodnutie o tom, či sa výkon rozhodnutia o odovzdaní odloží, sa prijme v primeranej lehote, ktorá zároveň umožní podrobné a prísne preskúmanie žiadosti o odklad. V rozhodnutí o tom, že výkon rozhodnutia o odovzdaní sa neodloží, sa uvedú dôvody, na ktorých sa zakladá.

4. Členské štáty môžu stanoviť, že príslušné orgány môžu bez návrhu rozhodnúť, že výkon rozhodnutia o odovzdaní sa odloží do prijatia rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní.

5. Členské štáty zabezpečia, aby mala dotknutá osoba prístup k právnej pomoci a v prípade potreby aj k jazykovej pomoci.

6. Členské štáty zabezpečia na požiadanie bezplatné poskytnutie právnej pomoci, ak dotknutá osoba nie je schopná hradiť s tým spojené náklady. ...“

16 Článok 29 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 stanovuje:

„Odvzdanie žiadateľa... zo žiadajúceho členského štátu do zodpovedného členského štátu sa uskutoční... akonáhle to je prakticky možné a najneskôr do šiestich mesiacov od akceptovania dožiadania iným členským štátom o prevzatie alebo prijatie späť dotknutej osoby alebo konečného rozhodnutia o odvolaní alebo preskúmaní, ak majú v súlade s článkom 27 ods. 3 odkladný účinok.

...“

17 Článok 36 ods. 1 a 4 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Členské štáty si môžu na bilaterálnom základe upraviť medzi sebou administratívne dojednania, ktoré sa týkajú praktických aspektov vykonávania tohto nariadenia s cieľom uľahčiť jeho uplatňovanie a zvýšiť jeho účinnosť. Takéto dojednania sa môžu vzťahovať na:

a) výmeny styčných dôstojníkov;

b) zjednodušenie postupov a skrátenie lehôt vzťahujúcich sa na zasielanie a posúdenie dožiadaní o prevzatie žiadateľov alebo o ich prijatie späť.

...

4. Ak sa Komisia domnieva, že dojednania uvedené v odseku 1 písm. b) nie sú v súlade s týmto nariadením, v primeranej lehote o tom informuje dotknuté členské štáty. Členské štáty prijímú vhodné kroky na zmenu a doplnenie dotknutého dojednania v primeranej lehote tak, aby odstránili akýkoľvek zistený nesúlad.“

18 Článok 37 uvedeného nariadenia stanovuje, že ak členské štáty nemôžu vyriešiť spor o akejkoľvek záležitosti, ktorá sa týka uplatňovania tohto nariadenia, môžu použiť zmierovací postup.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Pán Ghezelbash po tom, ako ho 3. marca 2014 vypočuli holandské orgány, podal týmto orgánom 4. marca 2014 žiadosť o udelenie povolenia na dočasný pobyt z titulu práva na azyl.

20 Keďže vyhľadávanie vo vízovom informačnom systéme Európskej únie (VIS) odhalilo, že vonkajšie zastúpenie Francúzskej republiky v Iráne udelilo pánovi Ghezelbashovi vízum na obdobie od 17. decembra 2013 do 11. januára 2014, štátny tajomník 7. marca 2014 požiadal francúzske orgány, aby dotknutú osobu prevzali na základe nariadenia č. 604/2013.

21 Francúzske orgány tomuto dožiadaniu o prevzatie vyhoveľi 5. mája 2014.

22 Pána Ghezelbasha holandské orgány 15. mája 2014 opätovne vypočuli, pričom bol vypočutý dôkladnejšie. V pripomienkach z 20. mája 2014 pán Ghezelbash požiadal štátneho tajomníka o vybavenie svojej žiadosti o azyl v rámci predĺženého azylového konania, aby mu bolo umožnené predložiť originály dokumentov preukazujúcich, že sa vrátil do Iránu a zdržiaval sa tam od 19. decembra 2013 do 20. februára 2014, teda po tom, ako bol vo Francúzsku, z čoho podľa žiadateľa vyplýva, že tento posledný uvedený členský štát nie je zodpovedný za preskúmanie jeho žiadosti o azyl.

23 Rozhodnutím z 21. mája 2014 štátny tajomník zamietol žiadosť o udelenie povolenia na dočasný pobyt z titulu práva na azyl, ktorú podal pán Ghezelbash.

- 24 Dňa 22. mája 2014 podal pán Ghezelbash proti tomuto rozhodnutiu odvolanie a u sudcu príslušného na rozhodovanie o predbežných opatreniach Rechtbank Den Haag (Súd v Haagu, Holandsko) podal návrh na prijatie predbežného opatrenia. Okrem toho predložil 28. mája 2014 rozličné nepriame dôkazy, ktoré mali preukázať, že sa po svojom pobyte vo Francúzsku vrátil do Iránu, teda vyhlásenie od jeho zamestnávateľa, lekárske potvrdenie a podpísanú zmluvu o predaji nehnuteľného majetku.
- 25 Rozhodnutím z 13. júna 2014 sudca príslušný na rozhodovanie o predbežných opatreniach Rechtbank Den Haag (Súd v Haagu) vyhovel návrhu na predbežné opatrenie, ktorý podal pán Ghezelbash, a nariadil odloženie právnych účinkov rozhodnutia štátneho tajomníka z 21. mája 2014.
- 26 Vnútroštátny súd zastáva názor, že toto rozhodnutie má byť zrušené z dôvodu nedostatku náležitej starostlivosti správy a vád odôvodnenia založených na tom, že štátny tajomník mal vybavovať žiadosť o azyl pána Ghezelbasha v rámci predĺženého azylového konania, aby v plnom rozsahu zohľadnil dokumenty, ktoré predložil. Tento súd je však na účely určenia, či majú byť zachované právne účinky zrušeného rozhodnutia, toho názoru, že je potrebné určiť aj to, či je pán Ghezelbash oprávnený spochybniť zodpovednosť Francúzskej republiky za preskúmanie jeho žiadosti o azyl po tom, čo tento členský štát túto zodpovednosť uznal.
- 27 Okrem toho tento súd zdôrazňuje, že na stretnutí z 3. marca 2014 bol pán Ghezelbash informovaný o svojej povinnosti predložiť dôkazy na účely určenia zodpovedného členského štátu tak všeobecne, že mu nie možné vytykať, že v tomto štádiu konania nepredložil dokumenty, ktoré predložil neskôr. Dožiadanie o prevzatie zaslané francúzskym orgánom bolo teda predčasné, alebo prinajmenšom neúplné, a tieto orgány teda rozhodli o tomto dožiadaní bez toho, aby mali vedomosť o dokumentoch, ktoré predložil žiadateľ o azyl.
- 28 Za týchto podmienok Rechtbank Den Haag (Súd v Haagu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Akú pôsobnosť má článok 27 nariadenia č. 604/2013, eventuálne v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia?

Má podľa tohto článku žiadateľ o azyl právo podať (účinný) opravný prostriedok proti uplatneniu kritérií na určenie zodpovedného štátu, uvedených v kapitole III nariadenia č. 604/2013, v prípade, o aký ide vo veci samej, v ktorom je cudzinec až po prijatí dožiadania o uznanie zodpovednosti za azylové konanie oboznámený s týmto dožiadatím, a predloží dôkazy po prijatí dožiadania, ktoré by mohli viesť k záveru, že zodpovedným za posúdenie žiadosti o azyl nie je dožiadateľ členský štát, ale žiadajúci členský štát, a následne žiadajúci členský štát tieto podklady ani nepreskúma, ani nepredloží dožiadateľ členskému štátu?

2. V prípade, že sa cudzinec v situácii, keď dožiadateľ členský štát vyhovel dožiadaniu o prevzatie, nemôže dovoliť chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu ani podľa nariadenia č. 604/2013, ani podľa nariadenia č. 343/2003, je správny názor žalovaného, že výnimka z tejto zásady je možná len v situáciách s rodinným aspektom podľa článku 7 nariadenia č. 604/2013, alebo sú možné aj iné osobitné skutočnosti a okolnosti, na základe ktorých sa cudzinec môže dovoliť chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu?
3. Ak odpoveď na druhú otázku znie, že popri situáciách s aspektom rodiny aj iné okolnosti môžu viesť k tomu, že sa cudzinec môže dovoliť chybného uplatnenia kritérií na určenie zodpovedného členského štátu, môžu skutočnosti a okolnosti uvedené v [27 tohto rozsudku] predstavovať takéto mimoriadne skutočnosti a okolnosti?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej prejudiciálnej otázke

- 29 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, sa žiadateľ o azyl môže v rámci odvolania proti rozhodnutiu o svojom odovzdaní odvolávať na nesprávne uplatnenie kritéria zodpovednosti uvedeného v kapitole III uvedeného nariadenia, a najmä na kritérium týkajúce sa vydania víza, uvedené v článku 12 toho istého nariadenia.
- 30 Článok 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 uvádza, že žiadateľ o azyl má právo na účinný opravný prostriedok vo forme odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní alebo vo forme vecného alebo právneho preskúmania tohto rozhodnutia, a to na súde.
- 31 Z porovnávacej tabuľky uvedenej v prílohe II tohto nariadenia vyplýva, že tomuto ustanoveniu zodpovedá článok 19 ods. 2 nariadenia č. 343/2003.
- 32 V rozsudku z 10. decembra 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813) však Súdny dvor rozhodol, že toto posledné uvedené ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že žiadateľ o azyl môže spochybniť zodpovednosť členského štátu ako členského štátu prvého vstupu žiadateľa o azyl na územie Únie, len s odkazom na existenciu systémových zlyhaní azylových konaní a na podmienky prijatia žiadateľov o azyl v tomto členskom štáte, ktoré predstavujú vážne a preukázané dôvody domnievať sa, že uvedený žiadateľ bude vystavený skutočnému nebezpečenstvu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania v zmysle článku 4 Charty základných práv.
- 33 Vnútroštátny súd si kladie otázku relevantnosti tohto rozsudku na určenie pôsobnosti článku 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 v takej situácii, akou je situácia v konaní vo veci samej.
- 34 Na úvod treba skonštatovať, že pokiaľ ide o práva priznané žiadateľovi o azyl, nariadenie č. 604/2013 sa v podstatných prvkoch líši od nariadenia č. 343/2003, ktoré bolo uplatniteľné vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 10. decembra 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813).
- 35 Rozsah opravného prostriedku stanoveného v článku 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 teda musí byť určený vzhľadom na znenie ustanovení tohto nariadenia, jeho všeobecnú štruktúru, ciele a kontext, a najmä vývoj v súvislosti so systémom, ktorého je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2013, Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, bod 51).
- 36 Zo znenia článku 27 ods. 1 uvedeného nariadenia vyplýva, že opravný prostriedok stanovený v tomto ustanovení musí byť účinný a že sa týka tak vecných, ako aj právnych otázok. Okrem toho toto znenie neuvádza nijaké obmedzenie tvrdení, na ktoré by sa mohol odvolávať žiadateľ o azyl v rámci tohto opravného prostriedku. To isté platí o znení článku 4 ods. 1 písm. d) toho istého nariadenia, ktorý sa týka informácie o možnosti napadnúť rozhodnutie o odovzdaní, ktorú musia príslušné orgány poskytnúť žiadateľovi.
- 37 Konkrétne treba skonštatovať, že normotvorca Únie nestanovil osobitnú spojitosť alebo *a fortiori* výlučnú spojitosť medzi opravnými prostriedkami zavedenými v článku 27 nariadenia č. 604/2013 a pravidlom, ktoré je teraz uvedené v článku 3 ods. 2 tohto nariadenia, a ktoré obmedzuje možnosti odovzdať žiadateľa do členského štátu, ktorý je primárne určený za zodpovedný, v prípade, že v konaní o azyle a podmienkach prijímania žiadateľov o azyl existujú v tomto členskom štáte systémové chyby, na základe ktorých hrozí žiadateľom neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie v zmysle článku 4 Charty základných práv.

- 38 Okrem toho rozsah opravného prostriedku, ktoré má k dispozícii žiadateľ o azyl proti rozhodnutiu o odovzdaní, je spresnený v odôvodnení 19 nariadenia č. 604/2013, ktorého obsah sa neuvádza v nariadení č. 343/2003.
- 39 V tomto odôvodnení sa uvádza, že s cieľom zabezpečiť dodržanie medzinárodného práva by mal účinný prostriedok nápravy zavedený nariadením č. 604/2013 voči rozhodnutiam o odovzdaní zahŕňať jednak preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia, ako aj preskúmanie právnej a faktickej situácie v členskom štáte, do ktorého sa žiadateľ odovzdáva.
- 40 Zatiaľ čo druhé preskúmanie uvedené v uvedenom odôvodnení odkazuje len na preskúmanie situácie v členskom štáte, do ktorého je žiadateľ odovzdaný, pričom jeho cieľom je najmä zaistiť, aby tohto žiadateľa nebolo nemožné odovzdať z dôvodov uvedených v článku 3 ods. 2 uvedeného nariadenia, prvé preskúmanie uvedené v tom istom odôvodnení má za cieľ všeobecnejšie preskúmanie správneho uplatňovania toho istého nariadenia.
- 41 Zo všeobecnej štruktúry nariadenia č. 604/2013 pritom vyplýva, že jeho uplatňovanie spočíva predovšetkým na vedení konaní o určenie zodpovedného členského štátu na základe kritérií uvedených v kapitole III tohto nariadenia.
- 42 Podľa odôvodnení 4, 5 a 40 nariadenia č. 604/2013 je tak jeho cieľom stanoviť na určenie členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl jasnú a uplatniteľnú metódu založenú na objektívnych a spravodlivých kritériách ako pre členské štáty, tak aj pre dotknuté osoby. Najmä z článku 3 ods. 1 a článku 7 ods. 1 tohto nariadenia vyplýva, že zodpovedným členským štátom je v zásade členský štát určený na základe kritérií stanovených v kapitole III uvedeného nariadenia. Kapitola IV tohto posledného uvedeného nariadenia okrem toho presne identifikuje situácie, v ktorých sa môže členský štát považovať za zodpovedný za preskúmanie žiadosti o azyl odchyľne od týchto kritérií.
- 43 Centrálna povaha konaní o určenie zodpovedného členského štátu na základe kritérií stanovených v kapitole III nariadenia č. 604/2013 na účely jeho uplatnenia je potvrdená skutočnosťou, že článok 21 ods. 1 tohto nariadenia stanovuje, že členský štát, ktorému bola podaná žiadosť o medzinárodnú ochranu, môže dožiadať iný členský štát, aby prevzal žiadateľa o azyl, len vtedy, ak sa prvý z týchto členských štátov domnieva, že druhý z týchto členských štátov je zodpovedný za posúdenie tejto žiadosti. Okrem toho podľa článku 21 ods. 3 uvedeného nariadenia musí žiadosť o prevzatie obsahovať dôkazy alebo indície, ktoré orgánom dožiadateľného členského štátu umožnia overiť, či je zodpovedný na základe kritérií stanovených v tomto nariadení. Takisto z článku 22 nariadenia č. 604/2013 vyplýva, že odpoveď na takúto žiadosť musí spočívať na preskúmaní dôkazných prostriedkov a indícií, ktoré umožňujú uplatnenie kritérií stanovených v kapitole III tohto nariadenia.
- 44 Za týchto podmienok odkaz uvedený v odôvodnení 19 nariadenia č. 604/2013 na preskúmanie uplatňovania tohto nariadenia v rámci odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní stanoveného v článku 27 ods. 1 tohto nariadenia, je potrebné chápať tak, že jeho cieľom je najmä kontrola správneho uplatňovania kritérií na určenie zodpovedného členského štátu stanovených v kapitole III uvedeného nariadenia, vrátane kritéria zodpovednosti stanoveného v článku 12 tohto nariadenia.
- 45 Tento záver podporuje všeobecný vývoj, ktorý zaznamenal systém na určenie členského štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v jednom z členských štátov (ďalej len „dublinský systém“) vzhľadom na prijatie nariadenia č. 604/2013, ako aj ciele uvedené v tomto nariadení.

- 46 Pokiaľ ide po prvé o tento vývoj, treba skonštatovať, že keďže normotvorca Únie zaviedol resp. posilnil jednotlivé práva a mechanizmy zaisťujúce zapojenie žiadateľov o azyl do konaní o určenie zodpovedného členského štátu, nariadenie č. 604/2013 sa značne odlišuje od nariadenia č. 343/2003, ktoré bolo uplatniteľné vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 10. decembra 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813).
- 47 V prvom rade článok 4 nariadenia č. 604/2013 zveruje právo žiadateľa na informácie, ktoré sa týka najmä kritérií, na základe ktorých sa určuje zodpovedný členský štát a hierarchie takýchto kritérií, vrátane toho, že ak je žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná v jednom členskom štáte, zodpovedným sa môže stať tento členský štát, hoci takáto zodpovednosť nevyplýva z týchto kritérií.
- 48 V druhom rade článok 5 ods. 1, 3 a 6 tohto nariadenia stanovuje, že členský štát, ktorý vedie konanie o určenie zodpovedného členského štátu, uskutoční včas, vždy však pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní, osobný pohovor so žiadateľom o azyl, pričom sa musí zabezpečiť, aby mal žiadateľ alebo poradca, ktorý žiadateľa zastupuje, k dispozícii zhrnutie tohto pohovoru. Podľa článku 5 ods. 2 uvedeného nariadenia od tohto osobného pohovoru možno upustiť, ak žiadateľ už poskytol informácie dôležité pre určenie zodpovedného členského štátu a v takom prípade predmetný členský štát umožní žiadateľovi predložiť všetky ďalšie informácie potrebné na riadne určenie zodpovedného členského štátu pred prijatím rozhodnutia o odovzdaní žiadateľa.
- 49 V treťom rade oddiel IV kapitoly VI nariadenia č. 604/2013 s názvom „Procesné záruky“ rozsiahlym spôsobom upravuje oznámenie rozhodnutia o odovzdaní a pravidlá, ktorými sa riadia opravné prostriedky proti týmto rozhodnutiam, pričom tieto aspekty neboli upravené takýmto podrobným spôsobom v nariadení č. 343/2003.
- 50 Z článku 27 ods. 3 až 6 nariadenia č. 604/2013 vyplýva, že na účely zabezpečenia účinnosti týchto opravných prostriedkov musí mať žiadateľ o azyl najmä možnosť v primeranej lehote požiadať súd o odklad výkonu rozhodnutia o odovzdaní do prijatia rozhodnutia vo veci jeho odvolania alebo preskúmania a mať právnu pomoc.
- 51 Z vyššie uvedeného vyplýva, že normotvorca Únie sa v rámci nariadenia č. 604/2013 neobmedzuje na zavedenie organizačných pravidiel upravujúcich len vzťahy medzi členskými štátmi na účely určenia zodpovedného členského štátu, ale že sa rozhodol zapojiť do tohto konania žiadateľov o azyl, pričom členským štátom ukladá povinnosť informovať ich o kritériách zodpovednosti a poskytnúť im príležitosť predložiť informácie umožňujúce správne uplatnenie týchto kritérií, a tiež týmto žiadateľom o azyl priznáva právo na účinný opravný prostriedok proti rozhodnutiu o odovzdaní prípadne prijatému na konci tohto konania.
- 52 Pokiaľ ide po druhé o ciele uvedené v nariadení č. 604/2013, z odôvodnenia 9 tohto nariadenia vyplýva, že hoci toto nariadenie potvrdzuje zásady, z ktorých vychádza nariadenie č. 343/2003, jeho cieľom je vzhľadom na nadobudnuté skúsenosti uskutočniť nevyhnutné vylepšenia, nielen pokiaľ ide o účinnosť dublinského systému, ale aj o ochranu poskytovanú žiadateľom, ktorá má byť zabezpečená najmä súdnou ochranou žiadateľov.
- 53 Reštriktívny výklad rozsahu odvolania stanoveného v článku 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 by mohol brániť najmä realizácii tohto cieľa tým, že by zbavil potrebného účinku ostatné práva žiadateľa o azyl stanovené v nariadení č. 604/2013. Povinnosti stanovené v článku 5 tohto nariadenia, a to poskytnúť žiadateľom o azyl príležitosť predložiť informácie umožňujúce správne uplatnenie kritérií zodpovednosti stanovených v tomto nariadení a zabezpečiť týmto žiadateľom prístup k zhrnutiu osobných pohovorov vykonaných na tento účel, by tak mohli byť zbavené potrebného účinku, ak by sa vylúčilo, že nesprávne uplatnenie týchto kritérií, napríklad nezohľadnením informácií poskytnutých uvedenými žiadateľmi, môže byť predmetom súdneho preskúmania.

- 54 V tomto kontexte nemôže byť podanie odvolania v zmysle nariadenia č. 604/2013, ako uviedla generálna advokátka v bode 74 svojich návrhov, stotožňované s *forum shopping*, ktorému sa snaží dublinský systém vyhnúť (rozsudok z 21. decembra 2011, N. S. a i., C-411/10 a C-493/10, EU:C:2011:865, bod 79). Súd, na ktorý bolo takéto odvolanie podané, nemá totiž zveriť zodpovednosť za preskúmanie žiadosti o azyl členskému štátu určenému podľa výberu žiadateľa, ale overiť, či boli správne uplatnené kritériá zodpovednosti, ktoré stanovil normotvorca Únie.
- 55 V tejto súvislosti treba uviesť, že prípadné konštatovanie pochybenia v rámci takeého preskúmania nemôže narušiť zásadu vzájomnej dôvery medzi členskými štátmi, na ktorej je založený spoločný európsky azylový systém (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. decembra 2013, Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, body 52 a 53), pričom toto konštatovanie znamená len to, že členský štát, do ktorého má byť žiadateľ odovzdaný, nie je zodpovedným členským štátom v zmysle kritérií uvedených v kapitole III nariadenia č. 604/2013.
- 56 Okrem toho, pokiaľ ide o cieľ spočívajúci v zavedení metódy umožňujúcej rýchle určenie zodpovedného členského štátu a neohrozujúci cieľ rýchleho vybavovania žiadostí o azyl uvedený v odôvodnení 5 tohto nariadenia, treba zaiste uviesť, že podanie súdneho prostriedku nápravy môže prípadne odložiť definitívne ukončenie konania o určenie zodpovedného členského štátu.
- 57 Súdny dvor však v kontexte nariadenia č. 343/2003 už rozhodol, že normotvorca Únie nemal v úmysle obetovať súdnu ochranu žiadateľov o azyl požiadavke rýchleho vybavenia žiadostí o azyl (pozri v tomto zmysle rozsudok z 29. januára 2009, Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, bod 48). Toto konštatovanie platí *a fortiori* vo vzťahu k nariadeniu č. 604/2013, keďže normotvorca Únie týmto nariadením značne posilnil procesné záruky, ktoré majú žiadatelia o azyl v rámci dublinského systému.
- 58 V tejto súvislosti treba uviesť, že riziko, že dôjde k nadmernému omeškaniu ukončenia konania o určenie zodpovedného členského štátu v dôsledku preskúmania správneho uplatnenia kritérií zodpovednosti, je obmedzené skutočnosťou, že toto preskúmanie sa musí vykonať v rámci definovanom nariadením č. 604/2013, a najmä v článku 22 ods. 4 a 5 tohto nariadenia, ktorý stanovuje, že na jednej strane požiadavka dôkazu by nemala prekročiť rámec toho, čo je potrebné pre náležité uplatňovanie tohto nariadenia, a na druhej strane, že ak neexistuje žiaden formálny dôkaz, dožiadaný členský štát uzná svoju zodpovednosť, ak sú indicie logické, overiteľné a dostatočne podrobné na ustanovenie zodpovednosti.
- 59 Okrem toho, pokiaľ ide o riziko omeškania pri výkone rozhodnutí o odovzdaní, z článku 27 ods. 3 písm. c) nariadenia č. 604/2013 vyplýva, že normotvorca Únie tým, že spresnil, že členské štáty stanovujú, že dotknutá osoba môže v primeranej lehote požiadať súd o odklad výkonu rozhodnutia o odovzdaní do prijatia rozhodnutia vo veci jej odvolania alebo preskúmania, uznáva, že členské štáty môžu rozhodnúť, že podanie odvolania proti rozhodnutiu o odovzdaní samo o sebe nestačí na odklad odovzdania, ku ktorému teda môže dôjsť bez čakania na preskúmanie tohto odvolania, pokiaľ nebolo požadované o odklad alebo žiadosť o odklad bola zamietnutá.
- 60 Napokon, vzhľadom na vývoj dublinského systému vyplývajúci z nariadenia č. 604/2013, skutočnosť, že pravidlá uplatniteľné na žiadosti o azyl boli, koniec koncov, minimálne, harmonizované (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. novembra 2010, B a D, C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, bod 114), nemôže sama o sebe viesť k výkladu obmedzujúcemu rozsah odvolania stanovený v článku 27 tohto nariadenia.
- 61 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 27 ods. 1 nariadenia č. 604/2013 v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, sa žiadateľ o azyl môže v rámci odvolania proti rozhodnutiu o svojom odovzdaní odvolávať na nesprávne uplatnenie kritéria zodpovednosti uvedeného v kapitole III uvedeného nariadenia, najmä na kritérium týkajúce sa vydania víza, uvedené v článku 12 toho istého nariadenia.

O druhej a tretej prejudiciálnej otázke

- 62 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú a tretiu otázku.

O trovách

- 63 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Článok 27 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, v spojení s odôvodnením 19 tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide v konaní vo veci samej, sa žiadateľ o azyl môže v rámci odvolania proti rozhodnutiu o svojom odovzdaní odvolávať na nesprávne uplatnenie kritéria zodpovednosti uvedeného v kapitole III uvedeného nariadenia, najmä na kritérium týkajúce sa vydania víza, uvedené v článku 12 toho istého nariadenia.

Podpisy